

رای شماره ۱۲۹۳ مورخ ۱۴۰۰/۱۱/۱۹ هیأت تخصصی مالیاتی، بانکی دیوان عدالت اداری (موضوع شکایت و خواسته :
ابطال دستورالعمل اجرایی رای وحدت رویه ۷۹۴ دیوانعالی کشور به شماره ۱۴۰۰/۸۱۸۴۵۰۹ مورخ ۱۴۰۰/۰۷/۰۹ سرپرست
دفتر نظارت بر اجرای اسناد رسمی)

شماره پرونده : ه ع/۰۰۲۲۷۴ شماره دادنامه: ۱۴۰۰۹۹۷۰۹۰۶۰۱۱۲۹۳ تاریخ: ۱۴۰۰/۱۱/۱۹

* شاکی : آقای حسین قربانیان

* طرف شکایت : سازمان ثبت اسناد و املاک کشور

* موضوع شکایت و خواسته : ابطال دستورالعمل اجرایی رای وحدت رویه ۷۹۴ دیوانعالی کشور به شماره
۱۴۰۰/۸۱۸۴۵۰۹ مورخ ۱۴۰۰/۷/۹ سرپرست دفتر نظارت بر اجرای اسناد رسمی

* شاکی دادخواستی به طرفیت سازمان ثبت اسناد و املاک کشور به خواسته ابطال دستورالعمل اجرایی رای
وحدت رویه ۷۹۴ دیوانعالی کشور به شماره ۱۴۰۰/۸۱۸۴۵۰۹ مورخ ۱۴۰۰/۷/۹ سرپرست دفتر نظارت بر اجرای اسناد
رسمی به دیوان عدالت اداری تقدیم کرده که به هیأت عمومی ارجاع شده است متن مقرره مورد شکایت به قرار
زیر می باشد :

دستورالعمل اجرایی رای وحدت رویه ۷۹۴ دیوان عالی کشور به شماره ۸۱۸۴۵۰۹/۱۴۰۰ مورخ ۱۴۰۰/۰۵/۰۹ سرپرست
دفتر نظارت بر اجرای اسناد رسمی

۱- در تقاضانامه بانک و موسسات مالی اعتباری مجاز غیر بانکی، جهت صدور اجرائیه در اسناد رهنی و قراردادهای
بانکی قید عبارت "نرخ سود مورد تقاضا مطابق مفاد رای وحدت رویه ۷۹۴ دیوان عالی کشور تعیین شده است"
الزامی است.

مضافاً می بایست نوع تسهیلات اعطایی و میزان سود مطابق جدول نرخ سود تسهیلات بانکی مصوب شورای
پول و اعتبار ابلاغیه بانک مرکزی توسط متعهدله تعیین گردد.

۲- دفاتر اسناد رسمی مکلفند حین صدور اجرائیه اسناد رهنی و پذیرش تقاضانامه قراردادهای بانکی قید موارد
مذکور در بند ۱ را دقیقاً بررسی و در صورت عدم قید آن، نسبت به عودت تقاضانامه جهت اصلاح اقدام نمایند.

۳- ادارات اجرای ثبت مکلفند در صورت عدم رعایت مفاد بند های ۱ و ۲ این دستورالعمل در اسرع وقت نسبت به
اعاده اجرائیه یا تقاضانامه پذیرش اجرائیه به دفاتر اسناد رسمی جهت اصلاح و قید عبارت موصوف عمل نموده و
سر دفتر اسناد رسمی نیز مکلف است ظرف ۴۸ ساعت نسبت به اصلاح و اعاده آن اقدام نماید.

۴- ادارات اجرای ثبت مکلفند نسبت به محاسبه نرخ سود مطابق جدول اعلامی بانک مرکزی (جدول اصلاحی
پیوست و جدول ضمیمه بخشنامه شماره ۹۹/۵۲۵۸۲۲ مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۲۲) از تاریخ صدور اجرائیه اقدام نمایند.

۵- اجرای رای مذکور به پرونده های جاری قبل از صدور این رای نیز تسری دارد. در این خصوص ادارات اجرا موظفند با درخواست متقاضی و استعلام تعیین نوع و نرخ سود تسهیلات اعطایی نسبت محاسبه مطالبات از تاریخ صدور اجرائیه عمل نماید شایان ذکر است مسئولیت حسن اجرای این دستورالعمل برعهده مدیران کل محترم ثبت استانها و معاونین امور اسناد می باشد.

*دلایل شاکی برای ابطال مقررده مورد شکایت :

مفاد رای وحدت رویه شماره ۷۹۴ دلالت بر آن دارد که شرط مندرج در قراردادهای اعطایی تسهیلات بانکی نسبت به سود مازاد بر مصوبات قانونی بوده و هیأت عمومی دیوانعالی کشور با تصمیم فوق به صحت رای شعبه اول تجدیدنظر استان لرستان تأکید کرده است مطابق رای مذکور تحمیل هر نوع تعهد در قراردادهای تنظیمی فی مابین بانک و اشخاص ممنوع است فلذا در راستای رای وحدت رویه فوق از ناحیه سرپرست دفتر نظارت اجرای رییس اسناد رسمی خطاب به داویر اجرا دستورالعمل در پنج بند صادر شده و بر اساس آن صرفاً نرخ سود تسهیلات مدنظر قرار گرفته و اشاره ای به جرائم در نظر گرفته شده در قراردادهای بانکی نشده و چنانچه بانک بر اساس تقاضای ارائه اصل و سود و جرائم را به موجب اجرائیه از دفاتر اسناد رسمی صادر کننده سند رهنی تقاضا کند واحد اجرا صرفاً با بررسی اینکه آیا سود در نظر گرفته بر اساس جدول نرخ سود تسهیلات بانکی مصوبه شورای پول و اعتبار بوده یا خیر عمل خواهد کرد و چنانچه مغایرتی باشد بر اساس بند ۳ دستورالعمل رفتار خواهد کرد و در صورتیکه درصدهای بانکی بیشتر از بخشنامه باشد واحد اجرا تکلیفی نداشته و متعهد برای اجرا باید مسیر پروپیچ و خم را طی کند و یکبار درخواست خود را بر خلاف قانون بودن سود در نظر گرفته شده به واحد اجرا و یکبار هم در خصوص نرخ مازاد بر خسارت تأخیر در تأدیه به محاکم حقوقی مراجعه کند در حالی که مد نظر رای هیأت عمومی دیوانعالی کشور هم خسارت مازاد و هم سود بوده است فلذا تقاضای رد را دارد و با این توضیح که محاسبه بدهی و سود بدون در نظر گرفتن خسارات تأخیر تأدیه مخالف رای شماره ۷۹۴ مورخ ۲۱/۷/۹۹ و نرخ های مصوب شورای پول و اعتبار می باشد.

* خلاصه مدافعات طرف شکایت :

طرف شکایت دفاعی نکرده است.

* نظریه تهیه کننده گزارش :

رای وحدت رویه شماره ۷۹۴ مورخه ۱۳۹۹/۵/۲۱ هیأت عمومی دیوان عالی کشور دلالت بر این دارد که بر اساس مواد ۱۰ ، ۱۱ ، ۱۴ ، و ۳۷ از قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۳۵۱ و ماده ۲۰ قانون عملیات بانکی بدون ربا مصوب ۱۳۸۰ و ماده واحده قانون تأسیس بانک غیر دولتی مصوب ۱۳۷۹ و سایر قوانین و مقررات ، وظیفه تنظیم نظام پولی و بانکی کشور و تعیین حداقل و حداکثر سهم سود بانک ها و مؤسسات مالی و اعتباری به عهده بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران می باشد و طبق ماده ۶ قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی مصوب ۱۳۷۹ شرط مندرج در قراردادهای اعطای تسهیلات نسبت به سود مازاد باطل است و با این استدلال مفاد دادنامه ای که منطبق با این نظر بوده به عنوان رای صحیح تشخیص داده شد از آنجایی که دستورالعمل مورد شکایت به شماره ۱۴۰۰/۸۱۴۵۰۹ مورخه ۱۴۰۰/۵/۹ (مفاد گزارش ۷۶۵۴۵/۱۴۰۰ مورخه ۱۴۰۰/۴/۲۷ که مورد تأیید ریاست سازمان ثبت اسناد و املاک واقع شده است) مبین احکام مندرج در دادنامه هیأت عمومی دیوان عالی کشور بوده و در پنج بند ضوابط شکلی مربوط به صدور اجرائیه برای اسناد در رهنی را با

لحاظ نرخ سود مورد تقاضا منطبق با مفاد دادنامه هیأت عمومی دیوان عالی کشور، یعنی نرخ رسمی و اعلامی توسط بانک مرکزی، بیان نموده است و در فرضی که چنین حکمی رعایت نشود از پذیرش تقاضا نامه ها تا رعایت موارد یاد شده خودداری تا متقاضی نسبت به اصلاح آن اقدام نماید و اصولاً مفاد دستورالعمل در جهت تبیین رای هیأت عمومی دیوان عالی کشور مبنی بر لحاظ نرخ سود رسمی می باشد و بیانی در خصوص جرایم مورد مطالبه و یا خسارت تأخیر ندارد و با فرض اینکه عدم ذکر در مصوبه نمی تواند موجب مخدوش بودن آن باشد، بنابراین دستورالعمل معترض عنه در راستای مفاد قوانین و مقررات بوده است.

تهیه کننده گزارش :

جواد سپهری کیا

رای هیأت تخصصی مالیاتی، بانکی

رای وحدت رویه شماره ۷۹۴ مورخه ۱۳۹۹/۵/۲۱ هیأت عمومی دیوان عالی کشور دلالت بر این دارد که بر اساس مواد ۱۰، ۱۱، ۱۴، و ۳۷ از قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۳۵۱ و ماده ۲۰ قانون عملیات بانکی بدون ربا مصوب ۱۳۸۰ و ماده واحده قانون تأسیس بانک غیر دولتی مصوب ۱۳۷۹ و سایر قوانین و مقررات، وظیفه تنظیم نظام پولی و بانکی کشور و تعیین حداقل و حداکثر سهم سود بانک ها و مؤسسات مالی و اعتباری به عهده بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران می باشد و طبق ماده ۶ قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی مصوب ۱۳۷۹ شرط مندرج در قراردادهای اعطای تسهیلات نسبت به سود مازاد باطل است و با این استدلال مفاد دادنامه ای که منطبق با این نظر بوده به عنوان رای صحیح تشخیص داده شد از آنجایی که دستورالعمل مورد شکایت به شماره ۱۴۰۰/۸۱۸۴۵۰۹ مورخه ۱۴۰۰/۵/۹ (مفاد گزارش ۷۶۵۴۵/۱۴۰۰ مورخه ۱۴۰۰/۴/۲۷ که مورد تأیید ریاست سازمان ثبت اسناد و املاک واقع شده است) مبنی احکام مندرج در دادنامه هیأت عمومی دیوان عالی کشور بوده و در پنج بند ضوابط شکلی مربوط به صدور اجرائیه برای اسناد در رهنی را با لحاظ نرخ سود مورد تقاضا منطبق با مفاد دادنامه هیأت عمومی دیوان عالی کشور، یعنی نرخ رسمی و اعلامی توسط بانک مرکزی، بیان نموده است و در فرضی که چنین حکمی رعایت نشود از پذیرش تقاضا نامه ها تا رعایت موارد یاد شده خودداری تا متقاضی نسبت به اصلاح آن اقدام نماید و اصولاً مفاد دستورالعمل در جهت تبیین رای هیأت عمومی دیوان عالی کشور مبنی بر لحاظ نرخ سود رسمی می باشد و بیانی در خصوص جرایم مورد مطالبه و یا خسارت تأخیر ندارد و با فرض اینکه عدم ذکر در مصوبه نمی تواند موجب مخدوش بودن آن باشد، بنابراین دستورالعمل معترض عنه در راستای مفاد قوانین و مقررات بوده به استناد بند ب ماده ۸۴ از قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۹۲ رای به رد شکایت صادر می نماید. رای صادره ظرف بیست روز پس از صدور قابل اعتراض از ناحیه ریاست محترم دیوان عدالت اداری یا ده نفر از قضات گرانقدر دیوان می باشد.

محمد علی برومندزاده

رئیس هیأت تخصصی مالیاتی بانکی

دیوان عدالت اداری